

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ CAMBRIDGE
Κέντρο Υποστήριξης
Για την Αναπηρία

Φοιτητές με Σύνδρομο Asperger

Ενημερωτικό Φυλλάδιο

Μετάφραση: Χαρά Λυμπεροπούλου
Σχολική Ψυχολόγος

Κέντρο Υποστήριξης για την Αναπηρία

Φοιτητές με Σύνδρομο Asperger

Ενημερωτικό Φυλλάδιο

Περιεχόμενα:

10 Βασικά Γνωρίσματα του Συνδρόμου Asperger (ΣΑ)	3
Βασικές δυσκολίες	4
Κατευθυντήριες Γραμμές για τη Συνέντευξη Αιτούντων	5
Επίδομα Φοιτητών με Αναπηρίες	6
Υγεία και Ασφάλεια, Πειθαρχικά Ζητήματα	7
Λεπτομερής Ενημέρωση και Προτάσεις για Λογικές Προσαρμογές	8
Χρήσιμες ιστοσελίδες και βιβλία	18

10 Βασικά Γνωρίσματα του Συνδρόμου Asperger

Το άτομο με Σύνδρομο Asperger:

- αισθάνεται σύγχυση απέναντι στις κοινωνικές καταστάσεις
- δυσκολεύεται να κάνει μια απλή, καθημερινή συζήτηση
- έχει την ικανότητα να εντοπίζει τις λεπτομέρειες και τα γεγονότα
- δυσκολεύεται να κατανοήσει τα συναισθήματα των άλλων ανθρώπων
- μπορεί να εστιάσει σε συγκεκριμένα πράγματα για μεγάλο χρονικό διάστημα
- μπορεί να φανεί αγενές
- έχει ασυνήθιστα και περιορισμένα ενδιαφέροντα υψηλής εστίασης
- κάνει πράγματα με ανελαστικό και επαναληπτικό τρόπο
- παρουσιάζει δυσκολίες στη δημιουργία φιλικών σχέσεων
- έχει την τάση να στρέφει τη συζήτηση γύρω από τον εαυτό του ή τα ενδιαφέροντά του

Συνήθεις δυσκολίες (από το μοντέλο TEACCH, βλ. www.unc.edu/depts/teacch)

Εξαιτίας των βασικών χαρακτηριστικών του ΣΑ που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη σελίδα, οι φοιτητές που πάσχουν από αυτό το σύνδρομο, αντιμετωπίζουν δυσκολίες σε διάφορους τομείς με αποτέλεσμα να εμποδίζεται η ανεξάρτητη λειτουργία τους στα πλαίσια του Κολλεγίου και του Πανεπιστημίου. Αν και είναι απίθανο ένας μαθητής να χρειαστεί υποστήριξη σε όλους τους ακόλουθους τομείς, ένας ή περισσότεροι από αυτούς τους τομείς μπορεί να επηρεάσουν την ικανότητα του μαθητή να αξιοποιήσει πλήρως το δυναμικό του. Προτάσεις για την υποστήριξη των φοιτητών και «λογικές προσαρμογές» παρουσιάζονται με περισσότερες λεπτομέρειες από τη σελίδα 8.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

1. Υπερβολική εστίαση σε λεπτομέρειες
2. Απουσία της έννοιας της σημασίας
3. Συγκεκριμένη σκέψη
4. Δυσκολίες στη γενίκευση
5. Δυσκολίες στην οργάνωση και τη διαδοχή
6. Υπερβολικό άγχος
7. Αισθητηριακές και αντιληπτικές ανωμαλίες
8. Έντονες παρορμήσεις
9. Έντονη ανάγκη για τάξη και επανάληψη
10. Δυσκολία στην ενσωμάτωση ιδεών
11. Διάσπαση προσοχής

Κατευθυντήριες Γραμμές για τη Διεξαγωγή Συνεντεύξεων Αιτούντων με Σύνδρομο Asperger

- Αν το άτομο χρειαστεί να διανυκτερεύσει, προσφέρετε διαμονή εντός του χώρου του Πανεπιστημίου, εάν αυτό είναι δυνατό.
- Ενημερωθείτε για τις διατροφικές του προτιμήσεις.
- Προσφέρετε διαρκή καθοδήγηση, ώστε να αποφευχθεί η πιθανότητα το άτομο να χαθεί στο χώρο του Πανεπιστημίου.
- Δώστε λίγο περισσότερο χρόνο στη συνέντευξη, περίπου 10-15%.
- Έχετε υπόψη ότι η βλεμματική επαφή, η γλώσσα του σώματος και ο τόνος της φωνής μπορεί να είναι ασυνήθιστα.
- Ίσως θα πρέπει να λάβετε υπόψη σας την πιθανότητα να συναντήσετε ανεπίσημα τον υποψήφιο πριν τη συνέντευξη. Κάντε σαφές ότι το γεγονός αυτό δεν επηρεάζει τη διαδικασία επιλογής.
- Ο υποψήφιος μπορεί να δυσκολευτεί να ερμηνεύσει τις μη λεκτικές ενδείξεις του συνεντευκτή και να μην ξέρει πότε να σταματήσει.
- Ο υποψήφιος ίσως δυσκολευτεί στη γρήγορη μετάβαση από το ένα θέμα στο άλλο.

Επίδομα Φοιτητή με Αναπηρία

Για τους προπτυχιακούς και πτυχιακούς φοιτητές είτε αυτοί χρηματοδοτούνται από τα βασικά Ερευνητικά Συμβούλια, είτε αυτό-χρηματοδοτούνται είτε χρηματοδοτούνται από όργανα που δεν παρέχουν Επίδομα Φοιτητή με Αναπηρία, το επίδομα αυτό είναι διαθέσιμο μέσω της LEA ή του Ερευνητικού Συμβουλίου για την παραγωγή των κατάλληλων διαγνωστικών στοιχείων, όπως η υποστήριξη από ψυχολόγο.

Ως μέρος της διαδικασίας, μια λεπτομερής αναφορά κατατίθεται στο όργανο που παρέχει τη χρηματοδότηση από έναν αξιολογητή ενός Κέντρου, η οποία περιγράφει αναλυτικά και κοστολογεί την υποστήριξη που απαιτείται για το φοιτητή, προκειμένου να ικανοποιηθούν οι αυξημένες ανάγκες που δημιουργεί το ακαδημαϊκό περιβάλλον. Η αναφορά αυτή συνήθως αποστέλλεται και στο σχετικό μέλος του προσωπικού του Κέντρου Υποστήριξης για την Αναπηρία, ώστε να διευκολυνθεί η ενεργοποίηση της κατάλληλης υποστήριξης. Με τη συγκατάθεση του φοιτητή, η αναφορά αυτή κοινοποιείται στους Διδάσκοντες και στο Διευθυντή Σπουδών ή στον Επόπτη.

Τυπικά προτείνεται η ακόλουθη υποστήριξη:

Προσωπικός υπολογιστής
 Προσωπικός οργανωτής
 Ψηφιακό μαγνητόφωνο για την ηχογράφηση των διαλέξεων και/ ή υπηρεσίες λήψης σημειώσεων
 Λογισμικό φωνητικής αναγνώρισης
 Διαμονή εντός του πανεπιστημίου
 Μέντορας
 Εξετάσεις υπό ειδικές συνθήκες
 Επίδομα ταξιδιού
 Επίδομα φωτοτυπιών
 Επίδομα βιβλίου
 Επίδομα ειδικού λογισμικού

Προς το παρόν, οι μέντορες είναι συνήθως ενήλικες εκτός του πανεπιστημίου, με γνώσεις στη συμβουλευτική ή την κοινωνική εργασία. Συναντιόνται ανεπίσημα με τους φοιτητές ανά τακτά διαστήματα και τους βοηθούν με την οργάνωση και τις δεξιότητες της καθημερινής ζωής. Έχουν συχνή επικοινωνία με τους διδάσκοντες, εν γνώσει του φοιτητή, και γενικά τον υποστηρίζουν στην προσπάθειά του να «διαχειριστεί το σύστημα».

Υγεία, Ασφάλεια και Πειθαρχία

Ενίοτε η συμπεριφορά των μαθητών με ΣΑ προκαλεί ανησυχία. Το άγχος και η δυσκολία κατανόησης των συναισθημάτων, των δράσεων και των αντιδράσεων των άλλων μπορεί να οδηγήσουν σε ιδιαίτερα φορτισμένες κοινωνικές καταστάσεις. Βάσει της εμπειρίας μας, τέτοια περιστατικά συμβαίνουν σπάνια.

Τα άτομα με ΣΑ μαθαίνουν και εξασκούνται συνειδητά στις κοινωνικές δεξιότητες, αλλά συχνά αυτό δε γίνεται με φυσικό τρόπο. Η τήρηση των κανόνων «κοινωνικής ευγένειας» μπορεί να αποτελεί περισσότερο μια συνειδητή πράξη παρά μια ασυνείδητη φυσική συμπεριφορά. Το γεγονός αυτό είναι ιδιαίτερα αγχογόνο και μπορεί να οδηγήσει σε «εκρήξεις». Το σύνδρομο Asperger δεν παρουσιάζει περιόδους ύφεσης. Είναι παρόν 24 ώρες την ημέρα και 7 ημέρες την εβδομάδα.

Ο θόρυβος, το είδος του φαγητού, το πλήθος, τα διασπαστικά ερεθίσματα του περιβάλλοντος κ.α. μπορεί να προκαλέσουν προβλήματα, καθώς ένας φοιτητής με ΣΑ μπορεί να αντιδράσει υπερβολικά σε αυτά. Η οξεία υπερευαισθησία, σε σημείο πραγματικού φυσικού πόνου, είναι το στοιχείο που μπορεί να οδηγήσει σε μια τέτοια αντίδραση.

Επίσης, οι μαθητές με ΣΑ είναι υπερβολικά ευάλωτοι σε περιστατικά εκφοβισμού και εκμετάλλευσης.

Ωστόσο, στο περιβάλλον του Πανεπιστημίου, είτε στους χώρους διαμονής είτε στους χώρους διδασκαλίας, πρέπει να τηρούνται κάποιοι βασικοί κανόνες συμπεριφοράς για τη διασφάλιση της υγείας και της ασφάλειας όλων. Η Νομοθετική Πράξη για τη Διάκριση και την Αναπηρία επιτάσσει να κάνουμε κάποιες λογικές προσαρμογές. Δεν επιτρέπει τις βίαιες ή καταχρηστικές συμπεριφορές (για παράδειγμα, οι φοιτητές με ΣΑ μπορεί να φαίνεται ότι «καταδιώκουν» άτομα από τα οποία έλκονται σεξουαλικά, λόγω της δυσκολίας τους να κατανοήσουν τους κοινωνικούς κανόνες). Για το λόγο αυτό πρέπει να εφαρμόζονται οι συνήθεις πειθαρχικές διαδικασίες. Ωστόσο, μια *λογική προσαρμογή* σε τέτοιου είδους καταστάσεις θα ήταν το να είμαστε απολύτως βέβαιοι ότι οι κανόνες και οι αναμενόμενες συμπεριφορές έχουν εξηγηθεί με σαφήνεια, ξεκάθαρους όρους και έχουν γίνει πλήρως κατανοητοί από το φοιτητή. Ένα τρίτο πρόσωπο (με τη συγκατάθεση του φοιτητή), που γνωρίζει και κατανοεί το φοιτητή μπορεί να βοηθήσει σε αντίστοιχες καταστάσεις, όπως ένας γονέας, ψυχολόγος ή μέντορας.

Υποστηρίζοντας τους φοιτητές με Σύνδρομο Asperger και Αυτισμό Υψηλής Λειτουργικότητας στο Cambridge

Έχουμε μια εικόνα του ΣΑ όπως περιγράφεται μέσα από τα «10 Βασικά Γνωρίσματα».

Ωστόσο, οι λεπτές διαφορές, η ποικιλία και το είδος των δυσκολιών κάνουν την κατάσταση αρκετά περίπλοκη στα πλαίσια της Ανώτατης εκπαίδευσης.

Για παράδειγμα, τα άτομα με ΣΑ χρησιμοποιούν συνήθως με ευχέρεια τη μητρική τους γλώσσα, χωρίς όμως το γεγονός αυτό να ταυτίζεται με την «κανονική» γλωσσική ανάπτυξη. Είναι μια μαθημένη δεξιότητα που ακολουθεί κανόνες, παρά ένα εκφραστικό μέσο, με αποτέλεσμα το άτομο να μεταφράζει κυριολεκτικά κάποιες προτάσεις και να παρεξηγεί κάποιες εκφράσεις της καθομιλούμενης γλώσσας. Η έκφραση «Τώρα θα κάνουμε μια πρόποση (toast) για τη νύφη και το γαμπρό» η οποία αν μεταφραστεί κυριολεκτικά σημαίνει «Τώρα θα ψήσουμε τη νύφη και το γαμπρό» προκάλεσε τρόμο σε έναν καλεσμένο με ΣΑ στη γαμήλια δεξίωση.

Η αλλαγή της σημασίας λόγω της αλλαγής του τόνου της φωνής δε γίνεται αντιληπτή από ένα άτομο με ΣΑ.

Τα άτομα με ΣΑ περιγράφονται ως άτομα με έλλειψη ενσυναίσθησης, ωστόσο το χαρακτηριστικό αυτό μπορεί να συμπεριλάβει και το γεγονός ότι δεν μπορούν να κατανοήσουν ότι οι άλλοι άνθρωποι έχουν πολύπλοκες σκέψεις και συναισθήματα που δεν εκφράζονται άμεσα –με αποτέλεσμα οι αντιδράσεις των άλλων να είναι ιδιαίτερα απρόβλεπτες. Μπορεί να παρατηρηθεί έλλειψη ενδιαφέροντος ή αδυναμία του ατόμου με ΣΑ να συμμετέχει και να επιτύχει σε ομαδικά αθλήματα, λόγω αυτού του γεγονότος.

Είναι δύσκολο να κατανοήσουμε και να αποδεχτούμε ότι τα άτομα με ΣΑ μπορεί να είναι εξαιρετικά ικανά σε κάποιους τομείς, αλλά τελείως αδέξια σε άλλους τομείς. Για παράδειγμα, ένας μαθητής μπορεί να ολοκληρώσει ένα γραπτό διαγώνισμα χωρίς κανένα λάθος ως προς το ακαδημαϊκό κομμάτι, αλλά να μην μπορεί να βάλει τις σελίδες στη σωστή σειρά. Το χαρακτηριστικό αυτό έχει περιγραφεί ως «διασκορπισμένη ανάπτυξη» της γνωστικής λειτουργίας. Είναι εύκολο για παράδειγμα να περιγράψουμε ένα άτομο με μαθησιακές δυσκολίες ως «έχον νοητική ηλικία 6 ετών», αλλά λιγότερο εύκολο να κατανοήσουμε ότι κάποιο άτομο με ΣΑ παρουσιάζει πλήρη ανάπτυξη σε κάποιους γνωστικούς τομείς και περιορισμένη ανάπτυξη σε άλλους –και ακόμα δυσκολότερο να κατανοήσουμε ότι οι ικανότητες μιας περιοχής δεν μπορούν να αντισταθμίσουν τις αδυναμίες των άλλων περιοχών. Το άτομο μπορεί να διδαχθεί ότι για να πάρει τη μαρμελάδα από το βάζο πρέπει να βγάλει το καπάκι πρώτα. Ωστόσο, μπορεί να μη γενικεύει αυτή τη γνώση, ότι δηλαδή πρέπει να αφαιρέσει πρώτα το καπάκι, αν του ζητηθεί να αλείψει μαρμελάδα στο ψωμί.

Η ρουτίνα και η προβλεψιμότητα εξασφαλίζουν την ασφάλεια. Ενώ οι περισσότεροι μαθητές θα ενθουσιάζονταν με την προοπτική μιας εκδρομής, ένας μαθητής με ΣΑ πιθανότατα δε θα πήγαινε στην εκδρομή και θα αισθανόταν άγχος για την αλλαγή της ρουτίνας.

Θα ήταν χρήσιμο να είχαμε ένα λεπτομερές φυλλάδιο –τι λειτουργεί, τι δε λειτουργεί για το συγκεκριμένο άτομο από την προηγούμενη σχολική του εμπειρία.

Ακατάλληλη συμπεριφορά σε καταστάσεις ερωτικής φύσεως είναι συνήθης. Κάποια άτομα με ΣΑ δεν αναγνωρίζουν τη σεξουαλικότητά τους, ενώ άλλα άτομα έχουν πλήρη συνείδηση του γεγονότος αυτού. Το δικαίωμα να λένε «Όχι» πρέπει να γίνει πλήρως κατανοητό. Το ποιες συμπεριφορές είναι αποδεκτές αναφορικά με τη σωματική επαφή, καθώς εξελίσσεται μια σχέση, πρέπει να γίνουν κατανοητές μέσω της προσέγγισης στάδιο προς στάδιο.

Η έλλειψη κατανόησης της κοινωνικής/ σεξουαλικής συμπεριφοράς καθιστά το άτομο ευάλωτο στην εκμετάλλευση από άλλους, όπως:

- Να πέσει θύμα βιασμού, χωρίς να κατανοεί ότι μια τέτοια συμπεριφορά δεν είναι αποδεκτή
- Να κερνάει όλους τους παρευρισκόμενους σε μία έξοδο
- Να μη συνειδητοποιεί πότε η προσοχή που δείχνει δεν είναι επιθυμητή, με αποτέλεσμα να κατηγορείται για παρενόχληση.

Να θυμάστε – σήμερα δεν είναι όπως χθες. – Χθες φορούσε μια μπλε μπλούζα, οπότε είναι τελείως διαφορετικός σε σχέση με σήμερα, γιατί σήμερα φοράει μια άσπρη μπλούζα.

Υπάρχει μια ομάδα φοιτητών που παρουσιάζουν κάποια από τα γνωρίσματα που παρουσιάστηκαν στη σελίδα 3, πολύ λίγοι που παρουσιάζουν όλα τα γνωρίσματα, ενώ ο βαθμός στον οποίο εμφανίζουν αυτά τα γνωρίσματα ποικίλει.

Ωστόσο, αυτές οι λιγότερο κατανοητές συνέπειες είναι συνήθως εκείνες που επηρεάζουν την ικανότητα των φοιτητών να διαχειρίζονται την καθημερινή ζωή και προκαλούν σύγχυση στα άτομα του περιβάλλοντός τους, τα οποία βρίσκουν αυτές τις δυσκολίες ασύμβατες με την προφανή εξυπνάδα του ατόμου.

1. **Υπερβολική εστίαση σε λεπτομέρειες:** μια αδυναμία να εκτιμήσει τη σχετική σημασία των λεπτομερειών μπορεί να οδηγήσει στη χρήση λανθασμένων τεχνικών κατά τη διάρκεια ενός διαγωνίσματος –π.χ. να επικεντρωθεί στις οδηγίες και να αγνοήσει τις ερωτήσεις.

Ένας φοιτητής μπορεί μάλιστα να μην κατανοεί πότε μια εργασία έχει ολοκληρωθεί, γιατί η εργασία αυτή μπορεί να μην ικανοποιεί τις δικές του απαιτήσεις και προσδοκίες.

Μπορεί να μη γνωρίζει «από πού να ξεκινήσει» με μία λίστα –ή, πιο σημαντικό- πού να τελειώσει.

2. **Δεν έχει την έννοια της σημασίας:** δεν μπορεί πάντα να κάνει τη σύνδεση μεταξύ ιδεών και γεγονότων, ο κόσμος του αποτελείται από σειρές ασύνδετων εμπειριών και απαιτήσεων, χωρίς κάποια υποκείμενη έννοια που να τις ενοποιεί. Αυτό μπορεί να ισχύει μόνο σε ορισμένους τομείς.

3. **Συγκεκριμένη σκέψη:** μπορεί να χρειάζεται να έχει ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα καθημερινών δραστηριοτήτων και να αναστατωθεί αν το πρόγραμμα αυτό αλλάξει, ειδικά αν αλλάξει χωρίς προειδοποίηση.
4. **Δυσκολίες γενίκευσης:** ένας φοιτητής με ΣΑ μπορεί να μάθει τις δεξιότητες ζωής που απαιτούνται για τη διαχείριση των καταστάσεων στο σπίτι ή στο σχολείο, αλλά να μην μπορεί να γενικεύσει αυτές τις δεξιότητες και σε άλλα περιβάλλοντα.
5. **Δυσκολίες οργάνωσης και διαδοχής:** η προσπάθεια διαχείρισης και κατανόησης του παρόντος είναι τόσο δύσκολη και απορροφά όλη την προσοχή του ατόμου, ώστε του είναι πολύ δύσκολο να κατανοήσει τι πρέπει να κάνει μετά από μία δραστηριότητα.
6. **Υπερβολικό άγχος:** τα πλήθη, οι θορυβώδεις καταστάσεις, τα μέρη εστίασης, ο αδόμητος χρόνος μπορεί να προκαλέσουν μεγάλο άγχος.
7. **Αισθητηριακές και αντιληπτικές ανωμαλίες:** μπορούν να συσχετιστούν με την υπερβολική εστίαση στις λεπτομέρειες –μπορεί να δούμε ένα λερωμένο χαλί και το άτομο με ΣΑ να εντυπωσιαστεί από έναν από τους πολλούς λεκέδες καφέ. Μπορεί να είναι υπερβολικά ευαίσθητο σε συγκεκριμένα χρώματα και υφάσματα. Για το λόγο αυτό υπάρχουν και δυσκολίες με το φαγητό και τα ρούχα. Κάποια ρούχα μπορεί πράγματι να πληγώνουν το άτομο, ενώ φαίνονται αβλαβή σε έναν εξωτερικό παρατηρητή. Ένα άτομο με ΣΑ είχε τρομοκρατηθεί από ένα ηλεκτρονικό μηχάνημα που εξέπεμπε ήχο για να διώχνει τις γάτες, το οποίο θεωρητικά δεν μπορούσε να γίνει αντιληπτό από τον άνθρωπο, καθώς η συχνότητά του ήταν εκτός του φυσιολογικού ακουστικού εύρους των ανθρώπων. Το άτομο αυτό δεν μπορούσε να εκφράσει το φόβο του, παρά την ευχέρεια που είχε στο λόγο.
8. **Έντονες παρορμήσεις:** μπορεί να αγχώνεται και να αντιδρά υπερβολικά στις πράξεις των άλλων. Αυτό μπορεί να είναι πολύ δύσκολο να ελεγχθεί σε ένα άγνωστο περιβάλλον.
9. **Έντονη ανάγκη για τάξη και επαναληψιμότητα:** για παράδειγμα, το να μοιράζεται το ίδιο μπάνιο με άλλα άτομα μπορεί να αποτελεί μια ιδιαίτερα αγχωγόνο κατάσταση.
10. **Δυσκολία στην ενσωμάτωση ιδεών:** μπορεί να είναι δύσκολο για το άτομο να εφαρμόζει και να μεταφέρει έννοιες που έχουν κατακτηθεί από ένα συγκεκριμένο περιβάλλον σε ένα άλλο περιβάλλον.
11. **Διάσπαση προσοχής:** το άτομο μπορεί να βρίσκει εξαιρετικά δύσκολο να διαχειριστεί μια κατάσταση στην οποία πρέπει να βρίσκεται πολύ κοντά με άλλους ανθρώπους –για παράδειγμα σε ένα χώρο διαλέξεων, του είναι δύσκολο να μπορέσει να διαχειριστεί μια κατάσταση κατά την οποία δύο φοιτητές κινούνται, κάνουν σχόλια και μετά συνεχίζουν να παρακολουθούν. Αυτό μπορεί να γίνει αντιληπτό από το άτομο ως «παραβίαση των κανόνων» και να του προκαλέσει άγχος. Μπορεί να δυσκολεύεται να κατανοήσει τη διαφορά μεταξύ ενός σύντομου σχόλιου, το οποίο είναι αποδεκτό, και μιας

μακράς και έντονης συζήτησης. Ένα ερέθισμα μπορεί να απορροφήσει το άτομο και να αποσπάσει τελείως την προσοχή του. Η αδυναμία να φιλτράρει τα διασπαστικά ερεθίσματα μπορεί να οδηγήσει σε περιεργές κινήσεις των χεριών και των ματιών. Αυτό θεωρείται και ένας τρόπος διαχείρισης του άγχους.

Μπορεί να θεωρήσει δύσκολο να μην παρασυρθεί από μια δραστηριότητα εις βάρος όλων των άλλων.

(Ευχαριστίες προς το ASSET, Πρακτικές Στρατηγικές για την Υποστήριξη Μαθητών με Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος στα Σχολεία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης)

Στρατηγικές Υποστήριξης

Η Νομοθετική Πράξη για τη Διάκριση και την Αναπηρία τονίζει ότι είναι πολύ σημαντικό τα ιδρύματα να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των φοιτητών με αναπηρίες, χτίζοντας πάνω στις υπάρχουσες δομές και διαδικασίες. Η πρόκληση είναι να χρησιμοποιήσουν τις απαιτούμενες δεξιότητες, γνώσεις και κατανόηση για να βοηθήσουν τους φοιτητές να αξιοποιήσουν τα δυνατά τους στοιχεία. Χρησιμοποιώντας τα 10 βασικά γνωρίσματα του μοντέλου CLASS και τα 11 υποκείμενα γνωρίσματα του μοντέλου TEACCH, είναι δυνατό να σχεδιάσουμε κάποιες λογικές προσαρμογές. Ωστόσο, κάθε φοιτητής είναι ένα ξεχωριστό άτομο και η υποστήριξη πρέπει να προσαρμόζεται κατάλληλα.

Καθημερινή Ακαδημαϊκή Ζωή

Είναι σημαντικό να εξασφαλίσουμε ότι όλο το προσωπικό, που έρχεται σε επαφή με το φοιτητή, έχει μια σφαιρική γνώση του συνδρόμου Asperger.

ΔΥΣΚΟΛΙΑ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ
<p>Λίστες βιβλίων</p> <p>Αδυναμία να εκτιμήσει τη σχετική σημασία των κειμένων</p> <p>Αδυναμία να θέσει προτεραιότητες</p> <p>Τάση να διαβάζει κάθε βιβλίο από το εξώφυλλο μέχρι το οπισθόφυλλο, με αποτέλεσμα να μη διαχειρίζεται σωστά το χρόνο του και να νιώθει άγχος</p>	<p>Βοηθήστε το άτομο να επιλέξει και να θέσει προτεραιότητες.</p> <p>Δώστε σαφείς οδηγίες, για π.χ. το Α είναι πολύ σημαντικό, διάβασέ το όλο, το Β είναι καλό, κοίταξε το κεφάλαιο 3.</p>
<p>Διαλέξεις</p> <p>Μπορεί να δυσκολευτεί να βρει την αίθουσα των διαλέξεων</p>	<p>Οι φοιτητές ίσως χρειάζονται βοήθεια, προκειμένου να εξοικειωθούν με το χώρο πριν την έναρξη του εξαμήνου.</p>

<p>Μπορεί να δυσκολευτεί να οργανωθεί, προκειμένου να παρακολουθεί τακτικά τις διαλέξεις</p> <p>Μπορεί να βρίσκει το χώρο των διαλέξεων πολύ αγχογόνο</p>	<p>Ο φοιτητής μπορεί να χρειάζεται σαφείς πληροφορίες για το πόσος χρόνος απαιτείται για να μεταβεί από το ένα μέρος του κολλεγίου στο άλλο, όπου πραγματοποιούνται οι διαλέξεις. Ίσως χρειάζεται ένα οπτικό ερέθισμα, ένα λεπτομερές χρονοδιάγραμμα που να συνοδεύεται από ένα χάρτη.</p> <p>Βοηθήστε το φοιτητή να βάζει υπενθυμίσεις στο κινητό τηλέφωνο.</p> <p>Ιδιαίτερα βοηθητική μπορεί να είναι η επιλογή μια κατάλληλης θέσης, όπου τα διασπαστικά ερεθίσματα, όπως το φως, τα καθίσματα που τρίζουν, είναι όσο το δυνατόν πιο περιορισμένα.</p> <p>Δεχτείτε το γεγονός ότι το άγχος μπορεί να κυριεύσει το φοιτητή, ο οποίος μπορεί να έχει την ανάγκη να απομακρυνθεί για λίγο από το χώρο.</p> <p>Βοηθήστε τον να βρει μια ασφαλή, ήσυχη περιοχή κοντά στο χώρο των διαλέξεων, όπου θα μπορεί να ηρεμεί.</p> <p>Εξασφαλίστε ότι οι σημειώσεις των διαλέξεων θα βρίσκονται στη διάθεση του φοιτητή.</p> <p>Επιτρέψτε στο φοιτητή να μαγνητοφωνεί τη διάλεξη, αν αυτό είναι απαραίτητο.</p> <p>Εξασφαλίστε ότι οι οδηγίες για τις εργασίες είναι σαφείς και ξεκάθαρες.</p>
<p>Εποπτείες</p> <p>Ο φοιτητής μπορεί να δυσκολεύεται να κατανοήσει τους κανόνες της κοινωνικής αλληλεπίδρασης, γι' αυτό και οι μικρές ομαδικές εργασίες μπορεί να προκαλούν άγχος και σύγχυση</p> <p>Ο φοιτητής μπορεί να αποσυρθεί ή να προσπαθεί</p>	<p>Σκεφτείτε την πιθανότητα εποπτειών ένας προς ένα ή επιτρέψτε μια σύντομη συνάντηση με τον επόπτη κατ' ιδίαν</p> <p>Εξασφαλίστε ότι η ανατροφοδότηση είναι σαφής και εποικοδομητική, όχι αόριστη και γενική. Θυμηθείτε ότι ο φοιτητής μπορεί να</p>

<p>να κυριαρχήσει στην ομάδα</p> <p>Ο φοιτητής μπορεί να αντιδράσει άσχημα ή να μην κατανοήσει την κριτική που του ασκούν για το έργο του</p>	<p>έχει δυσκολία στην ερμηνεία των λεπτών εννοιολογικών αποχρώσεων, μπορεί να είναι τελειομανής και ανελαστικός, καθώς και ευαίσθητος στην κριτική.</p> <p>Βοηθήστε το φοιτητή να βασιστεί και να αξιοποιήσει τις ακαδημαϊκές του ικανότητες</p> <p>Εξασφαλίστε ότι οι οδηγίες για τη δουλειά που πρέπει να γίνει μέχρι την επόμενη εποπτεία είναι σαφείς, κατά προτίμηση γραπτές.</p>
<p>Ατομική Μελέτη</p> <p>Ο φοιτητής μπορεί να είναι πολύ ευαίσθητος στο περιβάλλον</p> <p>Ο χώρος της βιβλιοθήκης μπορεί είτε να είναι πολύ τρομακτικός ή να απορροφά το φοιτητή, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά</p> <p>Ο φοιτητής μπορεί να είναι τελειομανής και να μην ικανοποιείται ποτέ από τη δουλειά του, γεγονός που οδηγεί σε μη αποτελεσματική διαχείριση του χρόνου και έντονο άγχος</p>	<p>Ο Διευθυντής Σπουδών ή ο Επόπτης μπορεί να χρειαστεί να δώσει στο φοιτητή περισσότερο χρόνο μεταξύ των εποπτειών για να ελέγξει και να κατευθύνει την πρόοδο μιας εργασίας και να βοηθήσει το φοιτητή να «ξέρει πότε να σταματήσει». Μπορούν να βοηθήσουν τον φοιτητή να αξιοποιήσει τις ακαδημαϊκές του ικανότητες.</p> <p>Η καθοδήγηση από ένα φροντιστή μπορεί να είναι αποτελεσματική.</p> <p>Ένας μέντορας ή ένας φροντιστής μπορεί να βοηθήσει ένα φοιτητή να διαχειριστεί αποτελεσματικά το χρόνο του και να εντάξει στο πρόγραμμά του διαλείμματα και χαλάρωση. Η χρήση ενός λεπτομερούς χρονοδιαγράμματος μπορεί να βοηθήσει.</p> <p>Ένας μέντορας ή ένας φροντιστής μπορεί να βοηθήσει σχεδιάζοντας ένα αυστηρό χρονοδιάγραμμα.</p> <p>Ίσως είναι δυνατό να επιτραπεί ο δανεισμός βιβλίων για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.</p>
<p>Περιορισμένο Εύρος Ενδιαφερόντων</p> <p>Ο φοιτητής μπορεί να έχει πάρα πολλές γνώσεις για ένα ή δύο αντικείμενα μελέτης και να εστιάζεται σε αυτά.</p>	<p>Αξιοποιήστε τις δεξιότητες και τις γνώσεις του φοιτητή και επιχειρήστε να τις διευρύνετε.</p> <p>Ο φοιτητής μπορεί να διακόπτει σε ακατάλληλες στιγμές για να πει τις προσωπικές του απόψεις. Αυτό μπορεί να</p>

	<p>οφείλεται στο γεγονός ότι δε γνωρίζει τη διάταξη της διάλεξης. Θα πρέπει να του γίνει σαφές ότι η διάλεξη και οι φοιτητές επωφελούνται από τις απόψεις των άλλων.</p> <p>Δηλώστε με σαφήνεια τις προσδοκίες της διάλεξης, αλλά να είστε προετοιμασμένοι να κάνετε και συμβιβασμούς, οι οποίοι δε συμβαδίζουν με τα κριτήρια μάθησης των άλλων φοιτητών.</p>
<p>Φτώχη Συγκέντρωση</p> <p>Η συμπεριφορά του φοιτητή μπορεί να είναι διασπαστική</p> <p>Ο φοιτητής μπορεί να είναι αποδιοργανωμένος</p> <p>Δυσκολία στη διατήρηση της προσοχής</p>	<p>Ο φοιτητής μπορεί να διασπάται από διάφορα ερεθίσματα. Προσπαθήστε να τα εντοπίσετε και να περιορίσετε τις πηγές του θορύβου και του έντονου φωτός, αν είναι δυνατόν.</p> <p>Αν ο φοιτητής εμμένει στο ιδιαίτερο ενδιαφέρον του, αναγνωρίστε το αλλά μετά προσπαθήστε να τον επαναφέρετε στα θέματα που συζητιούνται.</p> <p>Μια αδρή περιγραφή του περιεχομένου της διάλεξης μπορεί να βοηθήσει το φοιτητή να διατηρήσει την προσοχή του στο σκοπό της διάλεξης.</p>
<p>Αισθητηριακή Ευαισθησία</p> <p>Οι πιο κοινές ευαισθησίες αφορούν σε ήχους και αγγίγματα, αλλά μπορεί να περιλαμβάνουν και γεύσεις, την ένταση του φωτός, χρώματα και οσμές.</p> <p>Υψηλά επίπεδα φωτός μπορεί να προκαλέσουν ενόχληση, ειδικά όταν το φως είναι ελαττωματικό και τρεμοπαίζει (κάτι που όλοι μπορούμε να εντοπίσουμε)</p> <p>Είδη θορύβων που μπορεί να γίνουν αντιληπτοί ως ιδιαίτερα έντονοι περιλαμβάνουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Εαφνικούς, απρόσμενους θορύβους, όπως το χτύπημα του τηλεφώνου, τις φωνές ζώων ή το συναγερμό</i> ○ <i>Σπάνιους θορύβους, όπως ο ήχος του κλιματιστικού</i> 	<p>Έχετε υπόψη ότι φυσιολογικά επίπεδα ακουστικών και οπτικών ερεθισμάτων μπορεί να γίνονται αντιληπτά από το φοιτητή σε υπερβολικό ή ανεπαίσθητο βαθμό.</p> <p>Διατηρήστε το βαθμό των φωτεινών ερεθισμάτων στο επίπεδο που μπορεί να διαχειριστεί ο φοιτητής.</p> <p>Μπορεί να είναι δυνατόν να αποφευχθούν ορισμένοι ήχοι, όταν όμως κάτι τέτοιο δεν είναι δυνατό, μια έγκαιρη προειδοποίηση μπορεί να βοηθήσει.</p> <p>Ελαχιστοποιήστε τον θόρυβο όσο το δυνατόν περισσότερο. Αυτό είναι εφικτό κλείνοντας κάποια παράθυρα ή προτείνοντας στο φοιτητή να καθίσει πιο κοντά στον ομιλητή</p>

<ul style="list-style-type: none"> ο <i>Συνεχείς ήχους υψηλής έντασης</i> ο <i>Θορύβους που προκαλούν σύγχυση, όπως θόρυβοι που προέρχονται από χώρους με πολλά άτομα.</i> 	<p>και μακριά από την πηγή του διασπαστικού ερεθίσματος.</p>
<p>Εξετάσεις</p> <p>Ο φοιτητής μπορεί να δυσκολεύεται να κατανοήσει τις οδηγίες του διαγωνίσματος, οι οποίες μπορεί να είναι ασαφείς.</p> <p>Ο φοιτητής μπορεί να δυσκολεύεται να καταναίμει το χρόνο του στις διάφορες ερωτήσεις</p> <p>Ο φοιτητής μπορεί να παρουσιάζει γραφοκινητικές δυσκολίες</p> <p>Ο φοιτητής μπορεί να δυσκολεύεται να ερμηνεύσει αυτό που ακριβώς ζητούν οι διάφορες ερωτήσεις</p> <p>Ο φοιτητής μπορεί να βρίσκει το μη οικείο περιβάλλον πολύ αγχογόνο και διασπαστικό.</p> <p>Ο φοιτητής μπορεί να απαντήσει με μεγάλη λεπτομέρεια μία ερώτηση εις βάρος των υπολοίπων</p>	<p>Εξασφαλίστε ότι οι οδηγίες του διαγωνίσματος είναι σαφείς και κατανοητές. Επιτρέψτε την εξάσκηση με παρόμοια διαγωνίσματα</p> <p>χρήση ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή μπορεί να είναι βοηθητική</p> <p>Η χρήση ενός χρονόμετρου μπορεί να βοηθήσει το φοιτητή να καταναίμει σωστά το χρόνο στις διάφορες ερωτήσεις. Αυτό χρειάζεται να συζητηθεί και να οργανωθεί εκ των προτέρων με το φοιτητή</p> <p>Αναγνωρίστε ότι ο φοιτητής μπορεί να αγχωθεί και γι' αυτό μπορεί να χρειαστούν κάποιες στρατηγικές για να ηρεμήσει.</p> <p>Μπορεί να χρειαστεί επιπλέον χρόνο.</p>
<p>Η Ζωή στο Κολλέγιο</p> <p>Εγκατάσταση</p> <p>Μπορεί να έχει δυσκολία στον προσανατολισμό</p> <p>Μπορεί να δυσφορεί σε χώρους με πολλά άτομα</p> <p>Μπορεί να δυσκολεύεται με τις αυθόρμητες καταστάσεις που δεν είναι αυστηρά δομημένες.</p> <p>Μπορεί να δυσκολεύεται στη γενίκευση των κατεκτημένων δεξιοτήτων από το σπίτι στο Κολλέγιο</p> <p>Μπορεί να θεωρεί τις κοινωνικές εκδηλώσεις θορυβώδεις και απρόβλεπτες</p> <p>Μπορεί να έχει άκαμπτες προτιμήσεις στο φαγητό</p> <p>Μπορεί να βρίσκει ότι η τραπεζαρία έχει υπερβολικό κόσμο ή είναι διασπαστική</p>	<p>Προτείνετε στο φοιτητή να έρθει λίγες μέρες νωρίτερα ή κάποιες μέρες κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού με έναν γονέα για να προσανατολιστεί στο χώρο και να οργανωθεί.</p> <p>Επιλέξτε με προσοχή και ενημερώστε τα άτομα που θα είναι υπεύθυνα για το φοιτητή στο Κολλέγιο</p> <p>Εξασφαλίστε ότι ο φοιτητής συναντά το φροντιστή και ότι ο φροντιστής παρέχει επιπλέον χρόνο και υποστήριξη.</p> <p>Βοηθήστε το φοιτητή προκειμένου να γνωρίσει και να ενταχθεί σε ομάδες, κοινότητες και αθλητικές δραστηριότητες.</p> <p>Κανονίστε ο φοιτητής να συναντηθεί με τον μέντορα, αν ο φοιτητής αισθάνεται ότι ένας</p>

<p>Μπορεί να χάνει κάποια γεύματα</p>	<p>μέντορας θα είναι βοηθητικός</p> <p>Χρησιμοποιήστε το φροντιστή ή το μέντορα ως διαμεσολαβητή, ο οποίος θα διαπραγματευτεί το θέμα της διατροφής</p> <p>Εξασφαλίστε ότι υπάρχει η δυνατότητα αυτονομίας στην επιλογή των γευμάτων</p> <p>Βοηθήστε στον εντοπισμό μια άνετης θέσης στην τραπεζαρία, αλλά έχετε στο νου σας ότι αυτός ο χώρος μπορεί να μην είναι πάντα διαθέσιμος</p> <p>Θυμηθείτε να περιλαμβάνετε και το χρόνο των γευμάτων στο χρονοδιάγραμμα ή να βάζετε υπενθυμίσεις στο κινητό τηλέφωνο.</p>
<p>Διαμονή</p> <p>Οι φοιτητές μπορεί να αισθάνονται άβολα για τις σωματικές τους λειτουργίες</p> <p>Μπορεί να ενοχλούνται ή να αποσπώνται από το θόρυβο που κάνουν οι άλλοι</p> <p>Μπορεί να δυσκολεύονται με την οργάνωση της ντουλάπας ή τον καθαρισμό ή το πλύσιμο</p> <p>Μπορεί να έχουν άκαμπτες ρουτίνες</p>	<p>Εντοπίστε ένα κατάλληλο χώρο διαμονής πριν την έναρξη των μαθημάτων.</p> <p>Αν είναι δυνατόν προσφέρετε διαμονή εντός του πανεπιστημίου</p> <p>Επιτρέψτε στο φοιτητή να έχει το ίδιο δωμάτιο καθ' όλη τη διάρκεια της φοίτησης</p> <p>Ενημερώστε το προσωπικό που είναι υπεύθυνο για την καθαριότητα</p> <p>Ο μέντορας μπορεί να βοηθήσει με τις στρατηγικές οργάνωσης</p> <p>Μπορεί να απαιτείται η περιστασιακή παροχή υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας.</p>
<p>Συναισθηματική Ευθραυστότητα</p> <p>Μπορεί να δυσκολεύεται να διαχειριστεί τις κοινωνικές και συναισθηματικές απαιτήσεις της ζωής στο Πανεπιστήμιο/ Κολλέγιο.</p> <p>Συχνά έχει χαμηλή αυτοεκτίμηση και καταθλιπτικές τάσεις.</p> <p>Αγχώνεται εύκολα</p> <p>Μπορεί να μην ανέχεται τα λάθη του</p>	<p>Σκεφθείτε το σχήμα των μεντόρων</p> <p>Σκεφθείτε να ενημερώσετε όσο το δυνατόν περισσότερο τους συμφοιτητές για τις δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίζει ο φοιτητής.</p> <p>Και πάλι σκεφθείτε το σχήμα των μεντόρων.</p> <p>Εντοπίστε τάξεις χαλάρωσης, τις οποίες ο</p>

Μπορεί να εμφανίζει αντιδράσεις θυμού και έντονα ξεσπάσματα

φοιτητής θα επιθυμούσε να παρακολουθήσει

Βοηθήστε το φοιτητή να αναγνωρίζει τους προάγγελους του άγχους

Εξερευνήστε πηγές υποστήριξης για το φοιτητή που θα τον βοηθήσουν να αναπτύξει στρατηγικές διαχείρισης του άγχους

Ένα «κοινωνικό ενημερωτικό φυλλάδιο» μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να προτείνει στρατηγικές μείωσης του άγχους και διαχείρισης του θυμού.

Πρέπει να γίνει διαπραγμάτευση συγκεκριμένων κανόνων για την ασφάλεια του ατόμου (αυτοί μπορεί να είναι παρόμοιοι με τις προειδοποιήσεις που παρέχονται από το σύλλογο φοιτητών στους νέους φοιτητές)

Χρήσιμες Ιστοσελίδες

www.skill.org.uk

www.autism-society.org

www.udel.edu/bkirby/asperger

www.users.dircon.co.uk/-cns/index.html

www.autismconnect.org

www.asperger.org.uk

www.nas.org.uk

<http://www.umbrella-autism.org.uk/>

<http://www.autismresearchcenter.com>

www.aspergersyndrome.org

Μερικά Χρήσιμα Βιβλία

Pretending to be Normal: Living with Asperger Syndrome
1999 Liane Holiday Willey

A Guide to Successful Employment for Individuals with Autism
1996 M Smith, R Belcher & P Jühr

Asperger Syndrome, A Guide for Parents and Professionals
1997 Tony Attwood

A Guide to Asperger Syndrome
2002 Christopher Gillberg

Martian in the Playground
2000 Clare Sainsbury

Succeeding in College with Asperger Syndrome
2004 John Harpur, Maria Lawlor and Michael Fitzgerald

The Curious Incident of the Dog in the Night – Time
2003 Mark Haddon

Freaks, Geeks and Asperger Syndrome–A User Guide to Adolescence
Luke Jackson

Managing Asperger Syndrome at College and University by Juliet Jamieson and
Claire Jamieson, 2005

Disability Resource Center
Μάιος 2005